

جون 2009

ڪليڪٽو

پروفيسر انيٽا غلام علي کي سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن ۾ ٻيهر پليڪار

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي ايار 1992ع کان، سنڌ جي ٻارڙن جي پڙهڻ ۽ روڻهن مستقبل لاءِ تعليمي موڪلن جي توسيع ۽ واڌاري کي پنهنجي مقصد ۾ آڻي سٺا معيار ڏنا آهن. صوبي جي ٻنهي ڊيل ۽ گورنمن علائقن جي مختلف ڪميونٽيز لاءِ اسڪولن ۽ سکيا مرڪزن جو وڌايل چار ائفمائي سچائيءَ سان پنهنجون خدمتون سرانجام ڏئي رهيو آهي، اهي ٽائمر ڪيل ادارا منچر جي دل کان وٺي انڪٽ ڪجي جي ايراضيون تائين ۽ سنڌو درياءَ جي پنهون ڪنارن تي رهندڙ ٻارن ۽ ڪميونٽيز جي حياتين تي پنهنجا لپڪيندڙ رنگ چڙهندا رهيا آهن.

فائونڊيشن جي قيام کان ئي پروفيسر انيٽا غلام علي (ستاره امتياز) مئنيجنگ ڊائريڪٽر جي حيثيت ۾ پنهنجون خدمتون وڏي عزت ۽ جلبن سان سرانجام ڏئي رهيون آهن. فائونڊيشن جو آهو ريت سال 2008ع جي هڪ حصي ۾ اچي ڇڏيو ٿي، پر ڇڏڻ محترم سيد ٽائمر علي شاه وزير اعليٰ سنڌ ۽ محترم پير مظهر الحق سينيئر صوبائي وزير تعليم 2009ع ۾ هڪ مثبت فيصلو ڏئي پروفيسر انيٽا غلام عليءَ کي ٻيهر ساڳي حيثيت ۾ بحال ڪري فائونڊيشن جي شراڪتدار ڪميونٽيز ۾ هڪ نئون اتسار پيدا ڪيو، ان فيصلي مان حڪومت جي تعليم ۽ ان جي واڌاري لاءِ نيڪ نيتي ڳالو ڪڍڻ صوبي اندر تعليم ۽ ترقيءَ لاءِ سٺن معيارن کي ٽائمر ڪرڻ جو عزت ڀڻ ظاهر ٿئي ٿو. ڇڏڻ تڏهن عمر ۽ جسماني هونئپ هوندي به پروفيسر انيٽا غلام علي صاحب تعليمي تبديلي ۽ ان جي معيار جي حاصلات لاءِ ملڪ جي ٻين وڏن تعليمدانن چيان انتهائي محنت ۽ سهائي سان پنهنجون خدمتون سرانجام ڏئي رهيون آهن.

مون کي ان تي خوشي آهي ته گهٽ ۾ گهٽ تعليم جي ترقي، حاصلات ۽ فائدين متعلق تصور تبديل ٿيا آهن ۽ نواڻ آئي آهي. مستحق ٻارن لاءِ اسان جون تعليمي ڪوششون ۽ اسان سان شراڪتدارن جي دلچسپي ان محور ۾ نمايان ڏسڻ ۾ پئي اچي.

پبلڪ پرائيويٽ لينڊ ڪميونٽي پارٽنرشپ هڪ اهم حڪمت عمليءَ جو نمايان اهڃاڻ آهي جنهن سان سگهاري، سماجي، تبديلي ۽ تعليم ۾ اڳڀرائپ کي ملهڻي ايندڙ طور کڻيو ويو آهي، ٿورو اڳتي وڌي ڏسان پئي ته اسانجن شراڪتدارن جي مسلسل دلچسپي ۽ سهڪار سان ئي اسان ملڪ جي مستحق ٻارن لاءِ تعليمي گهرجون مهيا ڪري رهيا آهيون.

پروفيسر انيٽا غلام علي (ستاره امتياز)

200 پرائيٽ اسڪولن کي معاهدن ۾ ڏاڍو ڪيو ويا

حڪومت سنڌ جي سينيٽر صوبائي وزير محترم پير مظهر الحق 26 مارچ 2009ع تي سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن طرفان منعقد ڪيل هڪ تقريب جي صدارت ڪئي، جنهن ۾ نجي اسڪولن کي درخواستون ڏيندڙن مان 200 اسڪولن کي 200 خوش نصيب نمائندن معاهدن حاصل ڪيا. PPRS پراجيڪٽ جي انهيءَ افتتاحي پروگرام ۾ سنڌ اسيمبلي جي اسپيڪر محترم نثار ڪڙي چونڊيل 162 اسڪولن جي منتظمين ۽ ريلوارڊ ورهايا.

اسڪول هنج وٺندڙن جي ڪوشش کي ساراهيو ويو

لاڳاپيل شهرين جن ۾ رٽائرڊ تعليمدان، هٿياربند فورس جي نمائندن ۽ ٻين جي اوز وغيره کي شامل ڪيو ويو ته جيئن سرڪاري سطح تي هلندڙ ناڪام اسڪولن کي ٻيهر جيايو وڃي. انهيءَ سمپوزيم ۾ هڪ پينل ڊسڪشن دوران جنهن جي صدارت قومي اسيمبليءَ جي ميمبر محترم نقيس شاه پئي ڪئي، مختلف مڪتبه فڪر سان وابستہ فردن ۽ ادارن جي اڳواڻن سرڪاري اسڪول هنج وٺندڙن پنهنجين ڪوشش سان حاصل ڪيل ڪاميابين کي بيان ڪيو. محترم نقيس شاه فائونڊيشن جي انهن ڪوششن کي ساراهيندي اها اميد پڻ ڏيکاري ته سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن سنڌ اندر معياري تعليم جي ڦهلاءَ لاءِ اڃان به وڌيڪ ڪوششون وٺندي.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن سان لاڳاپيل مختلف ٻين جي اوز ۽ فردن جي ڪامياب ڪردارن کي سنڌ لائق ۽ ساراهيو ويو، جن خاص ڪري سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي (AASP) Adopt-A-School Program اسڪول هنج وٺڻ واري پروگرام کي ڪاميابيءَ سان هلايو آهي. اسڪول هنج وٺڻ وارو اهو معروف پروگرام پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ جي هڪ اهم پيش قدمي آهي، جنهن جو پهريون تصور مشهور ۽ معروف تعليم دان ۽ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي مئنيجنگ ڊائريڪٽر پروفيسر ايتا غلام علي 1990ع ۾ پيش ڪيو. بنيادي طور تي انهيءَ پروگرام جي شروعات سنڌ مان ٿي ۽ اسڪول هنج وٺڻ واري انهيءَ پروگرام تحت نجي ادارن،

آهي ۽ جيڪو ملڪ جي مختلف حصن ۾ پڙهيو پڻ وڃي ٿو جا بانيڪار آهن، انهيءَ سلسلي ۾ NCE طرفان RBCS جي اسڪولن لاءِ نصاب ترتيب ڏنو ويندو ۽ استادن کي پڻ تربيت فراهم ڪئي ويندي.

وڏي عمر جي 1300 تعليم پرائيندڙ عورتن لاءِ ورتل ڪوششون

عورتن جي خواندگي ۽ پاڻپرئپ وارو پروگرام Women Literacy & Empowerment Program سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جو عورتن لاءِ تعليم مهيا ڪرڻ جو هڪ اهم پروگرام آهي، جيڪو سنڌ جي ٽن ضلعن ۾ 40 مرڪزن جي صورت ۾ پنهنجون خدمتون سرانجام ڏئي رهيو آهي. ويجهڙو ته انهن مرڪزن اندر عورتن جي تعليم ۽ تدريس جي حوالي سان ڪجهه ٽيون پيش قدميون ورتيون ويون آهن جن ۾ تليڙن ٻارن جي سڻالڻ، پالڻا ۽ نشوونما سان گڏوگڏ صحت جي حوالي سان پڻ پروگرام شامل هئڻ آهي سرگرميون جانشين ايندڙ جانشين ملڪستان وارن جي تعاون سان شروع ڪيون ويون آهن ۽ انهن سرگرمين جو سٺو سٺو واسطو 1300 سکيا وٺندڙ عورتن ۽ 600 ٻارن کي پهچندو.

بالغ سڪندڙن کي مختلف تربيت لاءِ مواد پڻ مهيا ڪيو ويو ۽ ان سان گڏوگڏ 85 سمولٽڪارن ۽ انهن جي ساٿين کي باقن جي تعليمي مرڪزن جي مؤثر انتظام ڪاري، سماجي تحريڪ جي گرڻ، صحت متعلق ڄاڻ، سماجي سجاڳي ۽ زندگي گذارڻ جي مهارتن جهڙن موضوعن تي تربيت ڏني وئي. باقن جي تعليم لاءِ ڪهاڻين تي مشتمل ڪتابن جو هڪ سيٽ پڻ سڪندڙن کي فراهم ڪيو ويو، جنهن ۾ صحت سان لاڳاپيل مسئلن ۽ انهن جي حل سان گڏوگڏ سماجي زندگيءَ جي مختلف پهلوئن تي مواد موجود آهي. پروگرام مان فائدو وٺندڙ 1900 ماڻهن لاءِ ميپيگل ڪئمپن جو احتياط پڻ ڪيو ويو، جنهن ۾ ماهر ڊاڪٽرن، نرسن ۽ ٻئي عملي پنهنجون خدمتون سرانجام ڏنيون. ان سان گڏوگڏ سکيا وٺندڙن ۽ انهن جي ٻارن کي مفت دوائون پڻ فراهم ڪيون ويون. ان کان علاوه سکيا وٺندڙ عورتن کي ٻارن جي ابتدائي نشوونما ECD جي حوالي سان ڄاڻ پڻ مهيا ڪئي وئي، جنهن ۾ سکيا وٺندڙ عورتن جي 4 کان 5 سالن جي ٻارن لاءِ ڪلاس جي ڪمري جي ترتيب ۽ عمر جي حساب سان ٻارن لاءِ سکڻ جي ماحول ۽ مواد جي پڻ ڄاڻ ڏني وئي. بالغ عمر جي سکيا ۽ تعليم حاصل ڪندڙ عورتن لاءِ مختلف عنوانن تي مشتمل هڪ مڪتبه پڻ تربيت دوران ڏنو ويو جنهن ۾ عورتن جي پاڻپرئپ سان گڏوگڏ سجاڳي، تعليم، صحت، انساني حقن وغيره جهڙن موضوعن تي ڄاڻ مهيا ڪئي وئي آهي. آخر ۾ انهن سمورين سرگرمين جي اختتام وقت سکيا وٺندڙ عورتن کي حاصل ٿيل فائدين جي اثرن کي معلوم ڪرڻ لاءِ تشخيص پڻ ڪئي وئي، جنهن ۾ 900 سکيا وٺندڙ عورتن جي نشاندهي ٿي.

سرڪاري اسڪولن ۾ ٻارن جي ابتدائي نشوونما لاءِ ورتل ڪوششون

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي ٻارن جي ابتدائي سکيا واري پروگرام Early Childhood Development (ECD) جو بنيادي مقصد سرڪاري اسڪولن جي ڪجهه پهرين ۽ ٻئين ڪلاس جي ادارتي ۽ انتظامي معيار کي بهتر بڻائڻ سان گڏوگڏ استادن جي تربيت، سکيا ڏيڻ لاءِ مددگاري، پيش لائين لپڻ، ٻارن جي مزاج ۽ عصرين مطابق سکيا جي صحيح مواد جي فراهمي، والدين، ڪميونٽي ۽ ايس ايس سي (SMC) جي شموليت کي ممڪن بڻائڻ آهي.

چئن سالن تي مشتمل انهيءَ پروگرام جي لاءِ 150 اسڪولن جي چونڊ واري مرحلي کي يقيني بڻايو ويو، جنهن لاءِ سنڌ جي پنجن ضلعن خيرپور ميرس، گهوٽڪي، ٽنڊو محمد خان، ٻنڀين ۽ نوشهروفيروز جي 300 سرڪاري اسڪولن جي بيس لائين سروي تحت جانچ پڙتال ڪئي وئي، آخر ۾ حڪومت سنڌ جي تعليم کاتي طرفان ٻارن جي ابتدائي نشوونما لاءِ 150 اسڪولن جي لسٽ کي حتمي شڪل ڏني وئي. جڏهن ته 300 اسٽاڊنٽ کي چونڊيل مڙي اسڪولن جي لاءِ رکيو ويو جنهن ۾ 150 اسٽاڊنٽ ٽيچر ۽ ساڳيو ئي تعداد لپڻ ٽيچر جو پڻ آهي.

ڪميونٽي اسڪولن تحت وسيع پئماني تي تعليمي خدمتون سرانجام ڏيڻ لاءِ ڪيل ڪاوشون

رورل بيسڊ ڪميونٽي پراجيڪٽ تحت سنڌ جي 10 ضلعن ۾ 250 اسڪولن کولڻ لاءِ ڳوٺن جي چونڊ ڪئي وئي، اهو پراجيڪٽ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي هڪ نئين اسڪيم تحت عمل ۾ آيو. 250 اسڪول کولڻ لاءِ ڳوٺن جي چونڊ ڪرڻ واسطي سنڌ جي 10 ضلعن جي 250 ڳوٺن جي بيس لائين سروي کي حتمي شڪل ڏني وئي، چونڊ 250 اسڪولن کي عملي جامو پهراڻ لاءِ ڳوٺاڻي سطح تي Parent Management Bodies (PMB) کي فڪر ڪيو ويو ته جيئن ڳوٺاڻي سطح تائين موجود ماڻهن کي سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن ۽ مقامي NGO جي سهڪار سان پنهنجي ڪميونٽي ۾ تعليم جي فراهمي واري عمل ۾ شامل ڪري سگهجي. ان ڏس ۾ پروجيڪٽ جي حوالي سان 250 ٽيچرس بهتر روزگار حاصل ڪري رهيون آهن انهيءَ سان گڏوگڏ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن نيو سينجري ايجوڪيشن (NCE) وارن سان پڻ معاهدو ڪيو آهي، جيڪي ”جگنو“ سيريز تيز رفتار تعليمي پروگرام جنهن کي ملڪي سطح تي پڙرائي ملي چڪي

پورهيو ڪندڙ ٻارن لاءِ آرٽ جي بهتريءَ واسطي

هڪ پراجيڪٽ

هن سال جي شروعاتي مهينن ۾ پورهيو ڪندڙ ٻارن، سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي چائلڊ ڊولپمنٽ سينٽر ۾ هڪ تعليمي سرگرمي جنهن جو نالو آهي The Peace Project, imaging Possible Futures پراجيڪٽ کي ايلن ميس امن جي تعليم لاءِ جاکوڙيندڙ ترتيب ڏنو آهي، جنهن تحت انهن جو مقصد امن جي آڳاٽي عالمي پاڻي، انسانيت لاءِ اخلاقي ذميداري انسانيت جي اهميت کي سمجهڻ ۽ CDC جي ٻارن کي پنهنجي اهميت مڃائڻ ۽ هن دنيا کي امن جو گهوارو بڻائڻ آهي. ٻارن ۾ اهو اعتماد پيدا ڪرڻ ته هو پنهنجي ڪميونٽي لاءِ هڪ اهم ڪردار ادا ڪري سگهن ٿا واري سوچ کي هٿي وٺائڻ، ڪامياب زندگين جي ڄاڻ مليا ڪرڻ، ٻارن جي خولن اميدن ۽ تصورن کي بيدار ڪرڻ ۽ انهن کي حقيقتن جو روپ ڏيڻ لاءِ ڪوششون ورتيون وڃن ٿيون، تنهن کان سواءِ هڪ پرامن مستقبل لاءِ انهن جي اهم ڪردار کي يقيني بڻائڻ آهي. Peace Project تازو ئي شروع ٿيل هڪ اهڙو پراجيڪٽ آهي جنهن ۾ ٻارن جو توجهه جو مرڪز هوندا آهن، انهن کي جسماني طور تي مختلف سرگرميون ڪرايون وينديون آهن، انهيءَ پراجيڪٽ کي Child Labor Education Program (CLEP) تحت شروع ڪيو ويو آهي، جيڪو هڪ ڪندڙ يا ڪنهن ۾ گهٽندي پنهنجو قيمتي وقت وڃائيندڙ ٻارن کي تعليم ذريعي اهو شعور مليا ڪري ٿو ته هو پنهنجي اهميت کان واقفيت حاصل ڪن ۽ پنهنجي صلاحيتن کي استعمال ڪندي هڪ ڪامياب زندگي گذاري سگهن.

پورهيو ڪندڙ ٻارن جي صحت لاءِ ڪيل سرگرميون

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن طرفان چائلڊ ڊولپمنٽ سينٽر (CDC) ۾ صحت ذاتي ۽ تندرستي، صفائي ۽ فرسٽ ايڊ جهڙن موضوعن تي ڄاڻ فراهم ڪئي وئي. انهيءَ تربيتي پروگرام ۾ ٻارن ۽ انهن جي مائرن کي بحث مباحثي ۽ گڏيل سرگرمين ذريعي پنهنجي آباديءَ ۾ موجود صحت جي مسئلن ۽ انهن جي ممڪن حل بابت ڄاڻ ڏني وئي. ڪميونٽي جي ميمبرن کي فرسٽ ايڊ هڪٽ فراهم ڪئي وئي ۽ ان جي استعمال بابت پڻ ٻڌايو ويو. ان کان علاوه CDC طرفان صحت متعلق هڪ خاص نصاب پڻ ترتيب ڏنو ويو، جنهن ۾ صحت جي احتياطي پهلوئن ۽ ٻارن لاءِ صاف صحتمند ماحول جهڙن موضوعن تي مواد فراهم ڪيو ويو آهي. ڪميونٽي ۾ وسيع پئماني تي صحت متعلق آگاهي ڏيڻ لاءِ انهيءَ تربيت جو پليوڪسٽ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن طرفان ڪيو ويو، جنهن ۾ صحت جهڙي اهم موضوع تي هڪ ڪندڙ ماهرن کي پڻ گهرايو ويو.

ٻالغن جي تعليم لاءِ AKU-SON ۽ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي شراڪتداري

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن ۽ آفا خان يونيورسٽي اسڪول آف نرسنگ AKU-SON مشترڪ طور تي هڪ سال جي تعاون تحت ان سرگرمي لاءِ پيش لائي، هڪ ئي جنهن تحت سنڌ

ايجوڪيشن فائونڊيشن AKU-SON کي جولاءِ 2009ع کان پبلڪ ڪالوني ڪراچيءَ ۾ ٻالغن جي تعليم لاءِ مشارڪي ۽ معاشي مدد فراهم ڪندي. انهيءَ مدد ۾ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن استادن جي پگهارن سان گڏ اداري جو خرچ ۽ مشارڪي سهولت مهيا ڪندي، جنهن تحت استادن جي تربيت، سکڻ ۾ مدد فراهم ڪرڻ، تربيتي مرڪزن جي سار سنڀال، سکڻ ۾ مددگار سامان وغيره فراهم ڪرڻ شامل آهن. عورتن جي تعليم ۽ پائڻ پراڻ واري پروگرام (WLEP) سان وابستہ سکيا مهيا ڪندڙ سهولتگار پڻ انهيءَ تربيت ۽ صلاحيت ۾ واڌاري واري پروگرام ۾ شامل هوندا خاص ڪري محنت، معاشي پائڻ پراڻ حاصل ڪرڻ وارن تربيتي سيشن ۾ انهن جو بنيادي ۽ اهم ڪردار شامل هوندو.

ايس راي ايف جي شراڪتدار ڪميونٽيز لاءِ مفت طبي ڪيمپ

ڪميونٽيز لاءِ ڳوٺ نبي بخش چتوئي لاڙڪاڻي ۾ لڳائي، جنهن ۾ 300 کان وڌيڪ ڳوٺاڻن کي ٿي بي، هيپاٽائٽس اي ۽ بي ۽ خاص ڇمڙيءَ جي بيمارين جي چڪاس ڪري طبي املاڪ ۽ مشورهه ڏنا ويا. اها طبي ڪيمپ اپريل 2009ع ۾ لڳائي وئي جنهن ۾ اي ڊي او صحت کاتو ۽ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي شراڪتدار ڪميونٽيز فائونڊيشن حاصل ڪيو.

ٻارن جي ابتدائي نشوونما Early Childhood Development جي موضوع تي ٽيڪنيڪل ڪاميٽيءَ جي گڏجاڻي

ڊسمبر 2008ع تي سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن ٻارن جي ابتدائي نشوونما Early Childhood Education تي ٽيڪنيڪل ڪاميٽي جي ٻئي گڏجاڻي منعقد ڪئي. انهيءَ ڪاميٽيءَ جي تشڪيل اڳ ئي ٿي چڪي هئي ۽ بعد ۾ انهيءَ جو نوٽيفڪيشن 2007 ۾ تعليم ۽ خزانچي کاتي حڪومت سنڌ جي سيڪريٽري طرفان ڪيو ويو. ECD جي حوالي سان اها ٽيڪنيڪل ڪاميٽي هڪ اهم فورم آهي، جيڪو حڪومت ۽ سول سوسائٽي جي ٻين تنظيمن کي خاص موقعو فراهم ڪري ٿو ته هو ٻارن جي ابتدائي نشوونما جي حوالي سان پنهنجين ذميدارين، درپيش مسئلن ۽ حاصل ڪيل تجربن کي ٻين سان وڻين ۽ ECE جي حوالي سان پنهنجيون قيمتي صلاحون ٻين سڀني سان وڻين ۽ سنڌ صوبي اندر حڪومتي سطح ECD لاءِ ٿيندڙ پيش قدمين ۾ سهڪار ڪن.

Releasing Confidence & Creativity (RCC) ٻارن

جي ابتدائي نشوونما واري پروگرام جو هڪ اهڙو فورم آهي، جيڪو حڪومتي ۽ سول سوسائٽي جي مختلف نمائندن کي هڪ پليٽ فارم مهيا ڪري ٿو ته جيئن هو ٻارن جي ابتدائي نشوونما جي حوالي سان پنهنجي ڪيل ڪم، پيش آيل مسئلن ۽ سکيل سببن ECD ۽ ECE جي حوالي سان ٻارن جي بهتريءَ لاءِ ڪتب آڻين ۽ ٽيڪنيڪل ڪاميٽي جي ميمبرهپ لاءِ تجويزون پيش ڪن ۽ سوبي اندر ECD جي پروگرام کي وڌي پئماني تي لاڳو ڪرڻ لاءِ حڪومت سان سهڪاري ڪن.

60 اسڪولن جي استادن لاء تربيتي پروگرام

تعليمي معيار کي بهتر ڪرڻ واري پروگرام تحت 30 اسڪولن جي 60 استادن جي لاء 5 ڏينهن جو تربيتي پروگرام جنوري 2009ع ۾ حيدرآباد ۾ منعقد ڪيو ويو. انهيءَ ترتيب جو مقصد استادن اندر ڪچهي، پهرين ۽ ٻئين درجي جي ٻارن لاءِ دوستاڻي سکيا واري ماحول ۽ استادن جي صلاحيتن کي وڌائڻ هو. انهيءَ تربيت جا مکيه حصا مثبت تنقيدني سوچ پيدا ڪرڻ، صحت، ماحول، روڊ تي بچاءُ بابت سڃاڻپ ۽ ننڍپڻ جي پرورش تي مشتمل تربيت جي موضوعن تي مشتمل هئا. پنجن ڏينهن جي انهيءَ تربيتي پروگرام دوران استادن کي انهيءَ ڳالهه لاءِ همٿايو ويو ته هو ٻارن جي تعليم ۽ تربيت واري مروج طريقڪار تي ٻيهر سوچ ويچار ڪن، ٻارن جي سکڻ وارن روين مطابق ڪلاس جي ڪمري اندر پنهنجي اهم ۽ بنيادي ڪردار کي سمجهڻ ۽ سکڻ واري انهيءَ سلسلي کي وڌيڪ بهتر ڪرڻ لاءِ سکڻ جي مختلف سسٽن ذريعي واري سامان جي دستيابي لاءِ مختلف طريقا ۽ گر سڪن. انهي تربيتي پروگرام جو طريقڪار سرگرمين، پاڻ شموليت، بحث و مباحثي ۽ سوالن جوابن جهڙين سرگرمين تي مشتمل هو، جنهن جي ذريعي سکيا حاصل ڪندڙن انتهائي گرمجوشيءَ سان انهي تربيت مان ڀرپور فائدو حاصل ڪيو ۽ انهن ۾ حصو ورتو. تربيت جي اختتام وقت هر هڪ اسڪول لاءِ هڪ ايڪشن پلان ترتيب ڏنو ويو، جنهن جي مطابق ڪلاس جي ڪمري اندر مختلف سرگرميون سرانجام ڏيون، انهيءَ تربيتي پروگرام کي ڪامياب بڻائڻ لاءِ 130 اسڪولن مان هر هڪ اسڪول کي سکڻ جي سستي مواد، ڪلاس جي ڪمري جي سجاوڻي مواد، سيڪارڊ جي مددگار هين، انهيءَ سان ولسٽ جهيل مواد، ڪتاب، تعليمي رانديڪا ۽ ٻيو گهڻو ڪجهه مهيا ڪيو ويو.

اسڪول لاءِ مؤثر انتظام ڪاريءَ واسطي PPRS پراجيڪٽ جي 162 منتظمين جي بنيادي تربيت

سنڌ جي ٻهراڙين ۾ گهٽ لاڳت جي نجي اسڪول قائم ڪرڻ واري پراجيڪٽ جي پهرين مرحلي ۾ 200 اسڪولن قائم ڪرڻ خاطر چوٽيهل 162 منتظمين لاءِ بنيادي تربيت Orientation Workshop 3 جون 2009 تي ڪراچي ۾ منعقد ڪيو ويو. انهيءَ ورڪشاپ جو مقصد ساڻي دوستن کي پراجيڪٽ جو تعارف ڏيڻ هو، جنهن ۾ PPRS جي اسڪولن کي هلائڻ لاءِ مکيه پيشقدمين ۽ سرگرمين، هڪ مؤثر اسڪول لاءِ انتظام سنڀاليندڙ جي مضبوط قيادت، انتظام ڪاري ۽ سنڀال سان گڏوگڏ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن سان لاڳاپن ۽ قانونن تحت انتظامي ۽ مالياتي رڪارڊ ۽ رپورٽ رائيٽنگ جهڙن اهم موضوعن تي تربيت پڻ شامل هئي. انهيءَ پراجيڪٽ تحت قائم ٿيندڙ 200 اسڪول پرائيوٽ اسڪول ڊائريڪٽوريٽ وٽ رجسٽر ٿيندا ۽ سنڌ پرائيوٽ ايجوڪيشن آرڊيننس 2002 تحت تعليم جي ميدان ۾ پنهنجون خدمتون سرانجام ڏيندا. رجسٽريشن واري مرحلي سان ولسٽ لک پڙهڻ سمورا دستاويز ورڪشاپ ۾ شامل ٿيندڙن کي مهيا ڪيا ويا. انهيءَ کان علاوه سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن PPRS جي اسڪولن لاءِ بنيادي نصابي رٿا بنديءَ تي مشتمل نصاب پڻ شريڪت ڪندڙن جي حوالي ڪيو. انهيءَ هڪٻئي جي حوالي ۾ منتظمين لاءِ استادن جي رهنمائي خاطر عملي طور پڙهائڻ واري ڪجهه سبق ۽ ٻارن لاءِ بحث مباحثي تي مشتمل ڪجهه سرگرميون شامل هيون، جيڪي اهي پنهنجي پنهنجي اسڪولن ۾ شروعاتي نصابي سرگرمين تحت استعمال ۾ آڻيندا.

معياري بهتريءَ لاءِ اسڪولن جي منتظمين کي مؤثر بنائڻ

ڪلاس جي ڪمري اندر سکيا جي صحيح ڄاڻ پهچائڻ واري طريقڪار کي يقيني بڻائڻ ۽ سرگرم تربيت يافتہ استادن جي سهڪار لاءِ 30 اسڪولن جي انتظام سنڀاليندڙ ڪميٽين جي انتظامي تربيت حيدرآباد ۾ منعقد ڪئي وئي. انهيءَ تربيت ۾ 54 فردن شموليت ڪئي، اسڪول جي انهن انتظامي فورمن کي انهيءَ اعتماده تحت تربيت فراهم ڪئي وئي ته اهي تعليمي پروگرام ۾ معياري واڌاري تحت هڪ سهڪاري ۽ معياري تعليم کي يقيني بڻائڻ لاءِ پنهنجو اهم ڪردار ادا ڪندا. ٻن ڏينهن جي انهيءَ اهم تربيت جو مقصد اسڪول جي انتظامي نمائنده کي پنهنجي ڪردار ۽ ذميدارين کي سمجهڻ سان گڏوگڏ معياري سڌارن آڻڻ ۽ اهڙي قسم جي رٿا بندين ڪرائڻ ۾ مدد فراهم ڪرڻ هو جن جي ذريعي اسڪول جي بهتري واري عمل ۾ اسڪولن لاءِ والدين ۽ ڪميونٽيءَ جي اهم ڪردار کي يقيني بڻائڻ هو.

نتيجا خيز مطالعو

گڏ ڪري تعليم جي معيار کي بهتر ڪرڻ هو. ان تحقيق جو بنيادي ۽ اهم مقصد وقت حاضر جي ڪلاس روم جو گهرائيءَ سان مشاهدو ڪري انگ اکر وٺڻ آهي. ان عد ۾ اهڙا انگ اکر حاصل ڪرڻ لاءِ رٿابندي ٿي پئي.

نتيجا خيز مطالعو ڪرڻ جي هڪ عنوان "گورنمينٽ جي اسڪولن، گهٽ لاڳت جي نجي ۽ ڪميونٽي اسڪولن کي پنهنجي ذمي ڪٿڻ" لاءِ هڪ بيس لائين سروي منعقد ڪئي وئي، ان تحقيق جو مقصد تعليمي معيار کي بهتر ڪرڻ لاءِ ورتل ڪوششون ۽ ڪنيل نون ڏينهن بابت اندازو لڳائڻ هو. ان مقصد لاءِ معياري انگ اکر

آجلی راہیں

سجاڳ مشڪرين جي رونمائي

Nurture ۽ پرورش مڱڙين جو 5 ۽ 6 شمارو

ٻارن جي نيوزليٽر جو 3 ۽ 4 شمارو

ننڍي عمر جي ڪلاس روم جي ٻارن لاءِ سکڻ جي مربوط مواد تي مشتمل Resource Kit جي تياري

Improving Quality of Education Programme جي حصي تحت 30 منتخب ڪوچل اسڪولن جي استادن سکڻ واري مرحلي کي وڌيڪ بهتر بنائڻ لاءِ مواد جي تخليق ۽ مختلف سيولٽون فراهم ڪرڻ لاءِ ڪوششون ورتيون هيون. وڃن انهي سلسلي ۾ مختلف Theme Based Learning Material پراجيڪٽ جي مڪمل حصن جهڙوڪ ECD، صحت، ماحول ۽ تعليمي سوچ جهڙن موضوعن کي ڌيان ۾ رکندي وڏي انگ تي Resource Kit ۽ مشرڪي طور تي سکڻ جي شين جن ۾ پنهنجي خرچ جي تيار ڪيل سنڌي مواد، ڪلاس جي ڪمري جي سجاوٽ جي مواد، استادن جي مدد لاءِ ڪم ڪيل مواد، ڀڄڻ جو مواد، مڪتب، تعليمي رانديڪا وغيره شامل آهن. ڇڏڻ ڪلاس جي ڪمري لاءِ سکيا جي انهي مواد جي چونڊ پئي هئي وڃي ته ان وقت اسڪول ڪميونيٽي سان وابستہ هئڻ ۽ شاگردن ۽ استادن جي سکيا جي ضرورتن کي مد نظر رکندي وڏي بهتر ڪردار سرگرمين، لکائي سان استعمال ۽ ايندڙ ڏينهن ۾ پاران جي وسيلي مواد تي مشتمل انهي Resource Kit جو مقصد سکڻ جي متحرڪ سرگرمين کي لاڳو ڪرڻ، ڪلاس جي ڪمري جي ماحول کي بهتر ڪرڻ لاءِ انهيءَ کان علاوه انهيءَ Resource Kit ۽ استادن لاءِ manual تي How to use تي مشتمل هڪ رهبري مڪتبجو پڻ شامل آهي ته جيئن هو انهيءَ کي موثر طريقي سان استعمال ڪندي ڪلاس جي ڪمري اندر سکيا جي مواد جو صحيح ۽ فائد ڏيندڙ استعمال مڪمل بنائي سگهن. لکيل سرگرميون جن جو مقصد پاران جي تخليقي شعوري، سماجي ۽ جذباتي مهارتن کي مهيا ڪيل مواد جي صحيح استعمال ۽ پاران جو هڪجهڙي ڪم سکڻ جهڙن صلاحيتن جي ڪياري ڪرڻ آهي، انهيءَ کان علاوه انهن سوزين سرگرمين کي بهتر طريقي سان سرانجا ۾ ڏيڻ لاءِ رهنمائي تي مشتمل مواد پڻ ميسر ڪيو ويو آهي.

اسان جا دوست ۽ شراڪتدار

سينيٽر صوبائي وزير تعليم پير مظهر الحق، آري سي ايس جي افتتاحي تڪريم ۾ ايمر ڊي، ايس اي ايف پروفيسر انيٽا غلام علي (ستاره امتياز) سان گڏ

مان وارو جناب نثار احمد ڪمزو (اسپيڪٽر سنڌ اسيمبلي) پ پ آر ايس جي معاهدن واري افتتاحي تڪريم ۾ مهمان خاص طور شرڪت ڪندي

پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ جي سيمپوزيم ۾ ايمر ڊي ايس اي ايف مان واري جناب مير هزار خان بچراڻي جو استقبال ڪندي

فائونڊيشن جا ڊائريڪٽر، سٽي ناظم ڪراچي جناب مريد مصطفيٰ ڪمال جي پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ جي سيمپوزيم ۾ آجيان ڪندي

مان واري نقيب شاه (ايمر اين اي) ايمر ڊي، ايس اي ايف سان ويچار وٺيندي

سنڌ سماج جي صوبائي وزير محترم شاهه عطا مري، ايس اي ايف جي گيمپوٽي ميگزين "سجاڳ" جي رونماڻي ڪندي

عزيز ڪلاني، ڊائريڪٽر ايس اي ايف، جناب مشهور رضوي (ڊائريڪٽر برٽش ڪائونسل) کي پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ جي سيمينار ۾ پليڪار ڪندي

ايسوسيئيٽ ڊائريڪٽر (ايجن اينڊ ايڇ آر) جناب عبدالله عباسي، اڳوڻي گورنر سنڌ، جنرل ريٽائرڊ معين الدين حيدر سان گڏ

محترم غلام ڪريا بچيا، ايمر ڊي، ايس اي ايف پروفيسر انيٽا غلام علي (ستاره امتياز) سان گڏ

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جا اسڪول شراڪتدار

مهارتن ۾ اضافي واري سيشن کانپوءِ پروفيسر ربحه مڻي صاحب (ايجوڪيٽر ايس اي ايف) يالغن جي سکيا واري پروگرام جي سکيا ڏيندڙن سان گڏ

ايمر ڊي، ايس اي ايف آر سي ايس جي افتتاحي پروگرام دوران ايس اي ايف جي پارٽنر اسڪول جي ٽيچرس سان گڏ

مصروف عمل اسان جي ٽيم

سنڌ ايجوڪيشن فاؤنڊيشن جي ان ٽگ ٽيم، سنڌ جي پئتي پيل علائقن جي غريب ۽ ضرورتمند ٻارن لاءِ معياري تعليم جي پهچ ۽ رسائي لاءِ ڪوشاڻ

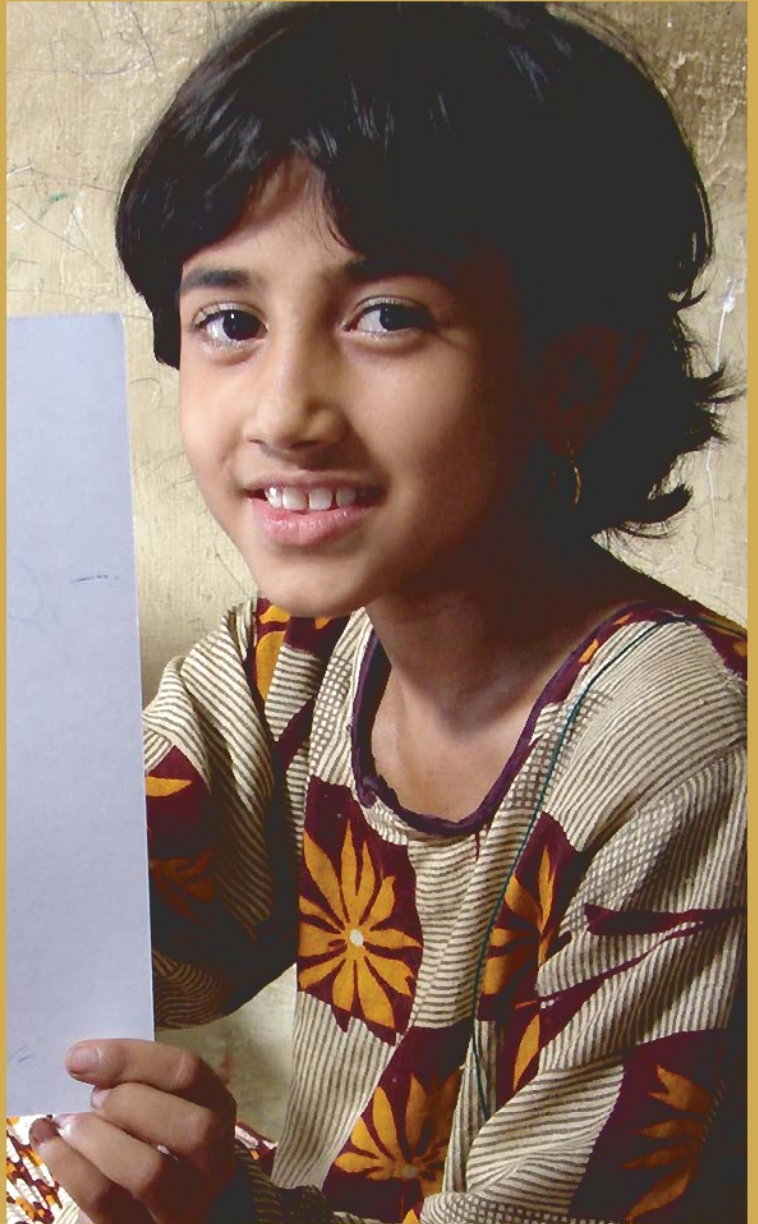
فاصلا گهٽايو: سماجي ترقي لاءِ گڏيل ڪوششون وٺڻ

سنڌ ايجوڪيشن ڊائريڪشن حڪومت سنڌ طرفان پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ جي عنوان تحت 28 مارچ 2009ع تي مذاڪرو (Symposium) منعقد ڪيو ويو. جنهن ۾ انهيءَ ڳالهه جو اهاڻ ڪيو ويو ته پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ (PPPs) جو ملڪ جي ترقي ۽ تمار وڌو اهم ڪردار ادا ڪري ٿو، انهيءَ مذاڪري جو عنوان ”فاصلا گهٽايو: سماجي ترقي لاءِ گڏيل ڪوششون ڪرڻ“ هو. جنهن ۾ 350 کان وڌيڪ مختلف مڪتبہ فڪر جي ماڻهن شرڪت ڪئي.

انهيءَ مذاڪري ۾ آغا خان يونيورسٽي انسٽيٽيوٽ آف ايجوڪيشنل ڊولپمينٽ، برٽش ڪائونسل، سٽي ڊسٽريڪٽ گورنمينٽ ڪراچي، اينگرو ڪيمپڪلز پاڪستان لميٽيڊ، سنڌ حڪومت، ادارا تعليم ۽ آگاهي، انسٽيٽيوٽ آف بزنس ايڊمنسٽريشن، پاڪستان سينئر فار فائبري، پائلن شرڪت ڪام، سٽيڙن ڊائريڪشن ۽ زندگي ٽرسٽ جي نمائندن پنهنجن خيالن جو اظهار ڪيو. انهيءَ مذاڪري لندڙ ٿيل بحث مباحثو سماجي ترقي ۽ پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ جي ڪردار متعلق هيو ۽ انهيءَ سان گڏوگڏ مذاڪري ۾ معياري تعليم ۽ ان تائين رسائيءَ کي بهتر بنائڻ لاءِ ڪارپوريٽ سيڪٽر جي وڌندڙ اهميت کي مدنظر رکيو ويو.

انهيءَ مذاڪري ۾ شرڪت ڪندڙن وٽن وچ ۾ خيالن جي ڏي وٺ دوران ڪجهه تجويزون زير بحث آيون جن ۾ پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ جو سماجي ڀلائي ۽ تعليم جي حاصلات لاءِ ٿيندڙ رٿابندي ۾ هڪ اهم ۽ مضبوط ڪردار ادا ڪرڻ ۽ انهيءَ سان گڏوگڏ انهيءَ ڳالهه تي زور پڻ ڏيڻ هو ته ملڪي سطح تي ڪڏهن ڪم ڪرڻ لاءِ هڪ اهڙي نيٽ ورڪ جي ضرورت آهي جنهن جي ذريعي پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ جي پروگرام تي عمل ڪندي اڳواڻي متحده جي ملٽيپل ڊولپمينٽ گولز (MDGs) ۽ تعليم سڀني لاءِ (EFA) جي هدف کي اهم ڪاميابي حاصل ٿئي. انهيءَ مذاڪري ۾ شرڪت ڪندڙن جن ۾ تعليم ڏانهن ذميوار فريڊ ۽ ادارن، نجي ۽ غير سرڪاري ادارن جي نمائندن، ملڪي ۽ صوبائي سطح تي رٿابندي ڪندڙن، تعليمدانن، سينيئر مئنيجمين ۽ ورلڊ بئنڪ جي نمائندن وچ ۾ هڪ دلچسپ بحث جي شروعات ٿي پئي. سماجي ترقيءَ ۾ پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ جي انهيءَ ڪردار تي شروع ٿيل هڪ ڊگهي ۽ واضح بحث ۾ پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ ڏانهن مختلف نقط نظر رکندڙن وچ ۾ مختلف خيالن جو اظهار ٿيو ۽ آخر ۾ انهيءَ ڳالهه کي محسوس ڪيو ويو ته مذاڪري ۾ موجود مختلف ادارا سماجي ترقيءَ واري انهيءَ سلسلي ۾ پنهنجو ڪردار ادا ڪرڻ جا خواهان آهن. ڪراچي جي سٽي ٽاور سيد مصطفيٰ ڪمال جي مذاڪري ۾ شرڪت انهيءَ ڳالهه ڏانهن اشارو هئي ته پبلڪ سيڪٽر عوامي خدمت لاءِ انهيءَ ڳالهه ۾ دلچسپي وٺي رهيو آهي ته اهڙي قسم جي سمڪاري نظام کي وڌيڪ بهتر بنائجي.

تعليم واري وفاقي وزير مير هزار خان بيجاراڻي ۽ سنڌ حڪومت جي مختلف سرڪاري عملدارن جي انهيءَ مذاڪري ۾ شموليت انهيءَ پروگرام ڏانهن حڪومتي دلچسپيءَ جو هڪ واضح اشارو هو. مير هزار خان بيجاراڻي پنهنجي خطاب ۾ انهيءَ ڳالهه جو اظهار ڪيو ته حڪومت طرفان تعليم ۽ ترقيءَ جي مقصدن جي حاصلات لاءِ مختلف اهم قدم کنيا ويا آهن، انهيءَ مڙ ۾ پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ تحت EFA ۽ MDGs جي هدفن کي حاصل ڪرڻ لاءِ هڪ اهم ۽ فڪر رٿابنديءَ جي ضرورت آهي. پروفيسر انيٽا غلام علي (ستاره امتياز) مئنيجنگ ڊائريڪٽر سنڌ ايجوڪيشن ڊائريڪشن چيو ته ترقي ۽ تعليم جي مقصدن جي حاصلات لاءِ پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ هڪ اهم ڪردار ادا ڪري سگهي ٿو. هن انهيءَ ڳالهه تي زور ڏنو ته مذاڪري ۾ شرڪت ڪندڙ سڀ فرد سنڌ جي بهرائين ۾ گهٽ لاڳت وارن نجي اسڪولن جي پروجيڪٽ (PPRS) کي ڪاميابي سان عملي جامو پهرائڻ لاءِ اسان کي پنهنجن مثبت خيالن ۽ رٿابنديءَ کان آگاهه ڪن. هن وڌيڪ چيو ته مون کي ان ڳالهه جي اميد آهي ته پبلڪ ۽ پرائيوٽ سيڪٽر جي وچ ۾ ڪڏهن ڪم ڪرڻ ۽ وڌندڙ سمڪاري وڌيڪ هٿي ڏني ويندي ته جيئن ملڪ اندر بهتري لاءِ وڌيڪ ڪوششون وٺي سگهجن ۽ انهيءَ سان گڏ اها پڻ اميد رکجي ٿي ته اڄوڪو هي پليٽ فارم مختلف ادارن وچ ۾ پيدا ٿيل تعلقات کي پاڪستان جي سماجي ترقي ۽ خوشحالي ۾ هڪ ڊگهي واري پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ جي حوصله افزائي ڪندو.

معاهي بدحالي ۽ دهشتگرديءَ جي خطرن جي ڪري پاڪستان تمام نازڪ موڙ مان گذري رهيو آهي. انهن مسئلن کي منهن ڏيڻ لاءِ تعليم ٿي واحد حل آهي جيڪا خلڪ کي خوشحالي ڏانهن وٺي وڃي سگهي ٿي.

(تعليم جو وفاقي وزير محترم مير هزار خان بيجاراڻي، سمپوزيم جو خاص مهمان)

بين الاقوامي ترقيء جي قابل ۽ ويهن سالن جي لڳاتار تجربي جي نتيجي ۾ مان چئي چڪو آهيان ته بهتر ۽ معياري ترقيءَ ته کليل ۽ کليل معاشري کي هٿي وٺرائڻ لاءِ تعليم جي شعبي ۾ ڪا به قابل فخر ۽ پائيداري سول ڪاري ناهي ٿي. جيڪڏهن تعليم جي سمورين قسمن کي تعليمي ريفارمز جي ٽيڪنل ڪمپيٽيشن ۾ کڻي لهجي (جنهن جو مان پاڻ حصو هيس) ته اها صلاح سامهنو ايندي ته تعليمي سطح تي تعليمي اسڪول بورڊ جوڙين، جن جي سرواڻي هڪمونيءَ جي نامور ۽ مائڪرو هڪمونيءَ جي ذريعي ٿئي، جنهن ۾ حڪومت سان گڏوگڏ نجى شعبي ۽ اين جي اوز جي نمائندگي پڻ شامل هجي. دسترڪٽ ايجوڪيشن اٿيس DEO ان بورڊ جو سيڪريٽري هجڻ گهرجي سڀ فيصلا جن جو تعلق معيار، پيڇ، ٽريننگ، جانچ پڙتال ۽ نصاب جي لاڳو ڪرڻ بورڊ جي دائريدار ۾ شامل هجڻ گهرجي. اهو سرڪاري ۽ غير سرڪاري شعبن وچ ۾ بهتر ماحول جوڙيندو.

(داڪٽر مشرت حسين، ڊائريڪٽر آف اي سي سي، صدارتي تقرير مان کڻيل)

اسان جي معاشري جي مڙني شعبن ۾ انقلاب جي ضرورت آهي، جڏهن ته ساري دنيا ۾ هڪ ئي ۾ سرڪاري شعبن ذريعي اهڙو انقلاب ناهي آيو، انقلاب صرف نجى شعبي وسيلي ئي لهي سگهي ٿو. اهميت ان ۾ آهي ته ٻئي سيڪٽر ڪڍجي هڪ کليل پٿرين ۾ اعتماد سان ڪم ڪري ڪاميابيءَ سان منصوبن کي مڪمل ڪري ۽ نون ماڻل جوڙي سگهن ٿا.

(سٽي ٽاهر ڪراچي سيد مصطفيٰ شاه)

هيٺن تائين پبلڪ پرائيوٽ پارٽنر شپ سماجي ذميوارين ٺاهڻ ۽ وڌائڻ تي ڏسي پيو. انهن کي اها اجازت نه هجڻ گهرجي ته اهي فقط تعليم جي واڌاري لاءِ بنيادي محرڪن کي سنوارين يا رڳو ٿورن حصن ۾ پاس ڪن تعليمي تعليم مهيا ڪندڙ بڻجن اها فقط رياست جي ذميواري آهي ته هو بنيادي اسڪول تعليم فراهم ڪري، رياست کي گهرجي ته اها ملڪ تعليم مهيا ڪري ۽ تعليم جو خرچو روڊيو کي ڏيکڻ ڏيندڙن جي پاسن سان پورو ڪيو وڃي.

(نديم مائٽي، 25 سالن کان جرنل ۾ سان وابستہ "بي گرين اڪائونٽس اينڊ گلوبلائيزيشن ائيشيائيٽو" جي سربراھ پڻ آهي هي پروجيڪٽ شرڪت ڪندڙ جو آهي)

پبلڪ سيڪٽر جي پاليسين ۽ اپريشنل پروگرامن طرفان PPP کي اڪثر استعمال ڪرڻ سان گڏ مسلسل تباهيءَ طرف ڌڪيو ويندو رهيو آهي. اهو سڀ پروسس جي ڪوٽ ۽ خد جي بنياد تي ٿي ڦٽي پيو ڇو ته پاڪستان ۾ تعليم جي گهريل رسائي چون هجن ۽ لڳاتار حالتن ۾ ايندڙ تبديلي، معاشي ۽ سياسي ڌيوالهيءَ جي هڪ مسلسل جاري رهندڙ دٻاءُ ان کانسواءِ پارٽنر شپ ۽ ايندڙ اٺن کان مٿي پنهنجو هڪدم ٽپڪارڻ پيدا ٿي. ان کي مختصر لفظن ۾ ائين چئي سگهجي ٿو ته "فراھستداري ڪندڻ جي شرطن تحت ۽ ڪنھن جي ذريعي (يعني وسيع ڪھڙا) هجن" اچان به ڳالھ ڪري ٿي. کولي ته تعليم لاءِ رياستي يا حڪومتي وسيعا ذريعا ختم ٿيندا پيا وڃن ۽ رڳو معيار تي ڌيان ڏنو پيو وڃي.

(بيلا رضا جميل، چيئرمين اداري تعليم و اڪاڊمي)

نجى شعبي طرفان حڪومت جي اسڪولن کي سنڀالڻ ڪو مڪمل علاج ناهي پر اهو هڪ سستو ۽ گھٽ ڏاڍت وارو طريقو آهي جيڪو سنڀال ۽ انتظامي تبديلين سان طءُ ٿيو ته معيار کي بهتر ڪجي ۽ خدمت طرف پڻ پائيداري يا خدمتون وڌائجن. ان سلسلي کي اڳيان وڌائيندي حڪومت کي سول سيڪٽر مان سماعت ڪرڻ تي سوچڻ گهرجي ۽ پرائيوٽ سيڪٽر کي بلحاظ تعاون ان وقت مهيا ڪيو وڃي جڏهن ان کي (اسڪولن جي) مڪنيچيٽ جڏوڏي ذميواري سونپي وڃي.

(اسد حبس پريزيڊنٽ اينڊ چيف ايگزيڪيوٽو آفيسر، پبلڪ سروس ڪميشن، پاڪستان)

پبلڪ پرائيوٽ پارٽنر شپ کي رهڻ جوڳي فرم ۽ ويجه ۾ پروڙي سگهجي ٿو. پنهنجي معنيٰ پبلڪ پرائيوٽ سيڪٽر وچ ۾ ڪم ڪرڻ وارو ماحول جوڙي تعليم جي مدد ۾ ڪاميابي ماني سگهجي ٿي. پاڪستان ۾ اڃا به ڪجهه ڪاميابي ماني جا مؤثر ذريعا موجود آهن، جنهن ۾ ملاقاتي تجربا جنهن تي مسلسل پريڪٽس ڪئي وڃي ۽ PPP کي ملڪ ۾ انساني، مالياتي ۽ مٿي پيل رسورس تحت وڌائجي.

(داڪٽر محمد ميمڻ، ڊائريڪٽر آف خان يونيورسٽي، انسٽي ٽيوٽ فار ايجوڪيشنل ڊيولپمينٽ)

PPP ادارن جي لاءِ ان ڪري به ضروري آهي جو ان ذريعي سان ئي هو مستحڪم ۽ پروسس ٿيڻ ٿي سگهن ٿا. پبلڪ سيڪٽر سان ڪم ڪرڻ لاءِ تمام گھڻي ڌڪو آهي پر ان جا فائدا پڻ اوتار ٿي وڌا ۽ بهتر آهن، اصل مقصد اهو آهي ته انهن سان مستقل بنيادن ۽ کليل ذهن سان ناهن کي جوڙجي (سا مائٽو هر هنڌ موجود آهن).

(داڪٽر احسن رائي، وائس پريزيڊنٽ، سي سي ٽيڙن فائونڊيشن)

پرائيوٽ ڊولپر سان هڪجهڙو ۽ مسئلا منهن سامهون ٿين ٿا جڏهن هو پبلڪ سيڪٽر جي ادارن سان سمجهه ڪندا آهن، ان وقت کين اعتماد ۽ اوزار هجڻ جا مسئلا منهن سامهون ٿين ٿا. ان صورت ۾ سنڌ ايجوڪيشنل ڊيولپمينٽ ۽ سي سي ٽيڙن آرگنائيزيشن ان سلسلي ۾ انهن جو اعتماد بحال ڪن ٿيون ۽ گڏوگڏ ادارن جي پائيداري، ترقي جي ڌڪي ۽ پڻ يقين لاءِ ڪم ڪرڻ ۾ مدد ڏين ٿا.

(احسن ناصر ڏاڳ، چيئرمين بورڊ آف ڊائريڪٽن پاڪستان سينٽر فار فائونڊيشن)

سياسي ۽ ڪامورڪي ليڊر شپ جو ڪو به ڪنڊل لاءِ پبلڪ پرائيوٽ پارٽنر شپ جي ڪامياب ٿيڻ لاءِ تمام ڌڪو آهي، جيستائين ان سطح تائين ذهن جي تبديلي نه ٿي اچي، ان سلسلي ۾ پاهرين ماڻهن کي تمام گھٽ موڪلو آهي ته هو ان جهڙي فراھستداريءَ سان لاڳاپيل هجڻ باوجود به پنهنجا پري جا مقصد حاصل ڪري سگهن.

(شاھد ڪاردار، سابق مالياتي وزير حڪومت پنجاب)

ماڻهن جو پبلڪ سيڪٽر تي اعتماد جڙيل آهي پر ان جو اهو مقصد هرگز ناهي ته حڪومت، پرائيوٽ سيڪٽر تي سمورين ذميوارين وٽان وڌي ۽ پاڻ انهن ذميوارين کان آڇي وڃي جو احتساب جي دائري ۾ به اچي سگهي.

(سيد مشهود الحسن رھوي، ڊائريڪٽر برٽش ڪالونيئل)

پبلڪ پرائيوٽ پارٽنر شپ جي ڪوشش جو هڪ طرفو جڙيل اعليٰ اثر ترانزيڪا جوڙڻ ۾ ٿي سگهي ٿو جنهن ۾ حڪومت، نجى شعبي ۽ سول سوسائٽي گروپ ڳڻج ٿا ۽ اهي ٽيئي ٿيڻ ٿا جو هو هڪ پروگرام جوڙين جتي سول سوسائٽي ۽ حڪومت ان قابل بڻجن ته هو معيار جي خاطر ڪرڻين ۽ آهڻن جي واڌاري ۽ پرائيوٽ سيڪٽر کي هيومن رسورس، ڊائجي ۽ اپريٽنگ هڪسٽ وغيره ۾ سمجهن ڪن، جڏهن ته ذميوارين جي هڪجهڙائي خاص ڪري جانچ پڙتال ۽ تشخيص ڪرڻ هڪ غلطي پڻ آهي.

(غلام رحمان، ايم اي ۽ سي اي او پاڪستان پبلڪ پرائيوٽ سيمينار)

منهنجي خيال ۾ پبلڪ پرائيوٽ پارٽنر شپ جا تمام هر خيال ساڻي هڪجهڙو ٿيڻ ۽ مختلف ڪري ڏيکارڻ لاءِ ڪوشش ڪن ۽ مان ان ڳالهه تي پڻ راضي آهيان ته انهن جي هرومالي ڏيکائڻ کي بهتر عمل جوڳي پروگرام ۾ تبديل ڪرڻ گهرجي، نيڪ نمائندگي سان...

(هقي خان، ميمبر بورڊ آف ڊائريڪٽن، پاڪستان سينٽر فار فائونڊيشن)

سرڪاري ۽ غير سرڪاري ادارن وچ ۾ حڪومت عملي ۽ علامتي واڌواري جي بنياد تي سڀني ٻارن جي لاءِ تعليمي ضرورتن جي واجبي رستي کي يقيني بڻائڻ جو هي بهتر گمن ثابت ٿيندو. مان فخر سان چوان ٿو ته سنڌ حڪومت نمايان ڪمن تي سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن سان جيڪو مالي سهڪار ڪري رهي آهي اهو صوبي جي تعليم کي بهتر ڪرڻ لاءِ هڪ نمائندو ڪلام آهي. منوآزو سائين پير مظهر الحق سينئر صوبائي وزير تعليم حڪومت سنڌ، خاص مهمان پي پي آر ايس جي رونمائي

هيءَ رونمائي سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن لاءِ هڪ شاندار سنگ ميل جي حيثيت سان گڏ پبلڪ پرائيويت پارٽنرشپ جي کٽيل ذميداريءَ کي نمايان ڪري ٿي. هي فائونڊيشن جي مالياتي، ڪم جي حدن ۽ وسعت ۽ فائو حاصل ڪندڙن جي گهٽتائي جي تاريخ ۾ هڪ به مثال ۽ غير معمولي ڪلام آهي. 1000 اسڪولن جي لاءِ ڪم ڪرڻ جو مقصد صفاي ۽ ثقافت کي ختم ڪرڻ بهراڙين جي ٻارن کي تعليم حاصل ڪرڻ ڏانهن همٿائڻ ۽ هيلين سطح تي روزگار جا موقعا ڏيڻ آهي..

پروفيسر اديتا غلام علي (ستاره امتياز) مئنيجنگ ڊائريڪٽر
سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن، افتتاحي تقرير مان کٽيل

ٻهراڙين ۾ نجي اسڪولن کي هٿي وٺرائڻ (PPRS) وارو پروجيڪٽ

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن حڪومت سنڌ طرفان پبلڪ پرائيويت پارٽنرشپ ڏانهن وڌايل هڪ وڪ

سيمينار جي صدارت بحيت مهمان خاص مان واري پير مظهر الحق سينئر صوبائي وزير تعليم جن هڪ ۽ انهيءَ پروجيڪٽ جي شروعات جو باقائده افتتاح پڻ ڪيو، جنهن جو مقصد صوبي اندر ڊگهي مدت تائين پبلڪ پرائيويت پارٽنرشپ جي سهڪار سان گهٽ خرچ سان شروع ٿيندڙ نجي اسڪولن جو ڪلام هو. محترم پير مظهر الحق سينئر صوبائي وزير پنهنجي خطاب ۾ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي ورتل ڪوششن جي تعريف ڪندي انهيءَ ڪلام کي ساراهيو ته سموري سنڌ اندر غربت جي لڪير کان هيٺ زندگي گذاريندڙ ٻارن لاءِ معياري تعليم جي فراهمي بابت سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جون ورتل ڪوششون ناقابل فراموشي آهن.

محترم جناب محمد سليم بٽ ڊپٽي اسپيڪر آزاد ڪشمير، محترم نقيب شاه ميمبر قومي اسيمبلي پڻ مختلف ويجهن جي الڳ الڳ صدارت ڪئي ۽ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن کي خراج پيش ڪيو، انهيءَ کان علاوه PPRS جي اغراض ۽ مقاصد تي وڌيڪ تفصيل سان سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي ڊائريڪٽر عزيز شاهي (پراجيڪٽ مئنيجر) جناب نعمان صديقي سينئر ريسرچ مئنيجر ايس اي ايف ۽ ورلڊ بئنڪ جي نمائندگي مئنيو هيوئر پروجيڪٽ جي نقطن تي تفصيلي روشني پڻ وڌي. سيمينار ۾ سنڌ اسيمبلي جو اسپيڪر جناب محترم نثار ڪهاڙو پڻ خاص مهمان جي حيثيت ۾ شرڪت ڪيو ۽ تعليم جي لاءِ فائونڊيشن جي ڪمن کي ساراهيو ۽ آخر ۾ اسپيڪر نثار ڪهاڙي چوڻ ڪيل اسڪولن جي نمائندن ۾ معاهدي جا دستاويز ورهائيا.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن، سنڌ صوبي جي پلي پيل عفتن ۾ معياري تعليم جي سهولتن جي رستي لاءِ پبلڪ پرائيويت پارٽنرشپ (PPRS) جي واڌاري لاءِ مسلسل ڪوششون وٺي رهي آهي. 29 مارچ 2009ع تي سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن، سنڌ جي ٻهراڙين ۾ نجي اسڪولن کي هٿي وٺرائڻ (PPRS) واري پروجيڪٽ جو افتتاحي پروگرام منعقد ڪيو. سنڌ ايجوڪيشن رينار پروگرام 2008-09 ع جي سلسلي ۾ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن، پبلڪ پرائيويت پارٽنرشپ جي سهڪار سان اهو پروگرام منعقد ڪرايو جنهن ۾ 500 کان مٿي مائمن شرڪت ڪئي.

PPRS جو مقصد معياري تعليم جي فراهمي ۽ پبلڪ پرائيويت پارٽنرشپ واري پروگرام کي ڊگهي مدت تائين فروغ وٺرائڻ آهي، انهيءَ پروگرام تحت سموري سنڌ اندر هر هڪ ٻار کي سبسڊي مليا هڪ ويٺي جنهن تحت هڪ هزار نجي اسڪولن جي ذريعي 250,000 ٻارن ۽ فردن کي سٺو سٺو فائو پهچندو. ڇهن سالن جو اهو پائيت پروجيڪٽ سنڌ جي 10 ضلعن ۾ شروع ڪيو ويندو، جيڪو غريب ٻارن لاءِ ٽن مڪ معيارن تحت عمل پلڙ ٿيندو، جن ۾ غير تعليم يافت ٻارن جي عمر ڇهن کان ڏهن سالن تائين هوندي، ڀرسان موجود پرائمري اسڪول جو مفاصلو ۽ پرائمري اسڪولن ۾ موجود صفاي ۽ ثقافت کي مد نظر رکيو ويندو. انهيءَ پائيت فيز جي پهرين مرحلي ۾ انتهائي هٿاف ڌرتي سان ڪل 200 اسڪولن کي چونڊيو ويو.

ڏور ٽيڙائين ڏس، آگر حٿائين جڙيا.

يمن ڪلياڻ..... شاھ

اسڪول ۽ ڪميونٽي: سڪن ۾ شراڪتداری

روزل بيسٽ ڪميونٽي اسڪولس پروجيڪٽ جي رونمائي جي تقريب

ڪميونٽي سھوڪڻڊ اسڪول ڪوليا ويندا جن ۾ 15000 کان مٿي ٻارن ڇوڪريون، استاد، اين جي او جا نمائندا سٽي ۽ ائسٽي طرح فائو حاصل ڪندا، سيمينار ۾ هيٺين سطح تي 10 اين جي اوز سان اهميت رکندڙ دستوري معاهدي تحت پارٽنرشپ ڪئي وئي جن کي اسڪول ڪاٺر ڪري بهتر ۽ آسائيل طريقي موجب هلائيندا آهن.

سنڌ جي اطلاعات جي صوبائي وزير محترمہ شازب عطا مري پڻ هن سيمينار ۾ مهمان خاص جي حيثيت ۾ شرڪت ڪئي ۽ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي نئين ڪميونٽي مئگزين سجاڳ جي رونمائي پڻ ڪئي، هن پنهنجي ڪلمات ۾ چيو تہ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جس لهڻي جنهن تعليم عام ڪرڻ ۾ پاڻ ملهيو آهي جڏهن تہ تعليمي ادارن جي مؤثر ۽ گهمي مرسى تائين مستحضر هجڻ جي لاءِ جيڪو ڪم ڪيو آهي اهو ساراه جوڳو عمل ليکيو ويندو، هن وڌيڪ چيو تہ ادارن جي هيٺين سطح تي مستحضر هجڻ ئي تبديليءَ جي ضمانت آهي ۽ فائونڊيشن ان تي بهتر نموني ڪم ڪري رهي آهي.

روزل بيسٽ ڪميونٽي اسڪولس پروجيڪٽ جي باقاعدي رونمائي 24 فيبروري 2009ع تي ڪراچي جي هوٽل ميرئيت ۾ ٿي گذري. تقريب جي صدارت بحقيت مهمان خاص پير مظهر الحق سينيئر صوبائي وزير جن ڪئي جڏهن تہ 300 کان مٿي مختلف مڪتب فڪر ۽ سماجي سوچ رکندڙ ماڻهن تقريب ۾ شرڪت ڪئي جن ۾ عمل پيرا ڪندڙن، پاليسي جوڙيندڙن، تحقيق ڪندڙن تربيت ڏيندڙن، استادن، وڪيلن، اسڪول جي ٻين واسطيدارن ڌرين ۽ پروگرام جي پارٽنرن اين جي اوز شرڪت ڪئي.

سيمينار ۾ آر بي سي ايس جو تعارف ڪرايو ويو جيڪو سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جو هڪ ٻيو سنگ ميل جي حيثيت ۾ معياري تعليم جي حصول ۽ رسائيءَ لاءِ سنڌ صوبي جي انهن پٺتي پهل ۽ ڏورانهن ڳوٺن ڏانهن پنهنجو سار شروع ڪيو آهي، جيڪي هن دور جديد ۽ علم جي سهولت کان وانجهيل آهن، هي پروگرام حڪومت جو ان ٿر واعدو آهي جيڪو سڀني ٻارن لاءِ تعليم جون گهرجون پوريون ڪري ٿو خاص ڪري نياڻين جي تعليم انهن علائقن ۾ جتي هن وقت تائين ڪا به بنيادي تبديلي ناهي آئي. سنڌ جي 10 ضلعن ۾ 250 روزل بيسٽ

{ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن برابري جي بنياد تي ڪميونٽيز سان شراڪتداری ۽ پروگرام جي سڀني پهلوئن جي لاڳو ڪرڻ سان گڏ ترقي جي معيارن کي حاصل ڪرڻ لاءِ ڪاوشن ۾ هر ڪنسر رهن چاهي ٿي. }

تعليم جو سينيئر صوبائي وزير محترم جناب پير مظهر الحق، روزل بيسٽ ڪميونٽي اسڪولس پروجيڪٽ جي شراڪتدارن کي معاهدي جا دستاويز ڏيندي.

امپرونگ کوالٽي آف ايجوڪيشن پروگرام جي رونمائي

تعليم کي معياري ۽ بهتر ڪرڻ جي پروگرام جي رونمائي 18 ڊسمبر 2008 ع تي حيدرآباد جي هڪ ملاهي هٽل ۾ ٿي گذري جنهن جو خاص مهمان محترم گمراڙ زمان شاه صدر چيئرمين آف ايگريڪلچرل سنڌ هئا. جنهن ۾ اسڪول جي واسطيدار ڏن نافذ ڪندڙن حڪومتي عملدارن، سول سوسائٽي جي ميمبرن، ڊپي شعبي جي نمائندن، پروگرام جي ڀائيوارن، ميهيا سان گڏ 130 کان مٿي مائٽن شريڪت ڪئي. پروگرام جي ٽن شراڪتدارن جن ۾ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن، پاڪستان سينئر فار فيلٽراپي، فائونڊيشن اوپن سوسائٽي انسٽيٽيوٽ پاڪستان ان ڳالهه تي زور ڏنو پبلڪ ۽ پرائيوٽ شعبي کي تعليمي ريفارمز لاءِ بهتر ۽ مثبت تعميري ڪردار ادا ڪرڻ گهرجي. جڏهن ته ٻي سي پيڙ جون معياري تعليم جي مدد ۾ ڄاڻايل ذميواري کي پڻ ڀڏايو ويو جن ۾ سرگرمين جي جانچ پڙتال ڪرڻ، ڊويزن کي رپورٽنگ ڪرڻ پروگرام پارٽنر ۽ اسٽيڪ هولڊرن وچ ۾ رابطو ۽ ڳانڍاپو رکڻ اهم آهي. FOSI جي نمائندن مطابق پاڪستان ۾ IQEP هڪ اهم ۽ شروعاتي قدم آهي ۽ FOSI ان مدد ۾ پنهنجي مالي ۽ فني امداد وڌائي پئي ته جيئن تعليمي حاصلات کي وڌيڪ بهتر بنائجي. SEF نافذ ڪرائيندڙ جي حيثيت ۾ مختلف ادارن ۽ شراڪتدارن کي دعوت ڏني ته جيئن اهي وقت سر پروگرام جي حدن کي حاصل ڪرڻ ۾ مدد ڪن، جيڪي سکيا جي تعليمي مواد کي بهتر بنائڻ، تربيت ڏيڻ، تحقيق ڪرڻ، جانچ پڙتال ڪرڻ، جاڳرتا پيدا ڪرڻ وغيره ۾ مدد ڪرڻ آهي. سيمينار جي پهاڻيءَ تي 30 اسڪول جي نمائيندن ياداشت نامي تي صحيحون ڪيون ته جيئن ٻن سالن جي پروگرام کي بهتر طريقي سان عملي جامو پارائجي.

تعليم جي سينيئر صوبائي وزير محترم جناب پير مظهر الحق شهيد ذوالفقار علي ڀٽو ڪميونٽي اسڪول قائم ڪرڻ جو افتتاح ڪري رهيو آهي هي اسڪول سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پنهنجي ڪميونٽي شراڪتدار جي تعاون سان ٻيهر قائم ڪيو آهي

اوهان جي ڄاڻ لاءِ

پروفيسر انيٽا غلام علي کي سندس ڪيل خدمتن، ليڊر شپ ۽ تعليم لاءِ ڪيل پيمثال ڪارنامن عيوض بينظير وومين ليڪسيلنس ايوارڊ 2009 ڏنو ويو.

سال 2009ع دوران پاڪستان مان 10 سيڪنڊري سائنس جي اسٽان کي انيٽا غلام علي جي ايوارڊ لاءِ چونڊيو ويو. تازو ئي هن نئين ايوارڊ جي رونمائي ڪئي وئي. نيشنل ٽيچرس ايوارڊ ادارو تعليم و آگاهي طرفان ڏنا ويا. اهو ڳالهڙو ٽيچرس ڪميونٽي طرفان ملهيو ويو جنهن ۾ پروفيسر انيٽا غلام علي جي ڪم کي پڻ ساراهيو ويو جيڪا پنهنجي ڪم جي لحاظ کان هڪ اعليٰ مثال آهي. فقط ملڪ ۾ ٻيهر ملڪ کان ٻاهر پڻ سندس جنوجند ۽ ڪم سان سڃاڻي ٽيچرن ۽ ڪميونٽي لاءِ ڪم ڪندڙن ۽ موار ناس لاءِ ڪم ڪندڙن ۾ ٻيهر اها اسامه پيدا ڪيو آهي. هن ايوارڊ جي رونمائي سڏين انيٽا غلام علي طور ورلڊ ٽيچرس ڊي 5 آڪٽوبر 2008ع تي ڪئي وئي.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي 300 پارٽنر

اسڪولن ۾ جانچ پڙتال ٿي گذري

مارچ ۽ اپريل 2009ع ۾ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پنهنجي ماتحت هلندڙ 300 پارٽنر اسڪولن ۾ پڙهندڙ 24000 کان مٿي ٻارن جو ساليانو امتحان ۽ 900 استادن جي سالياني جانچ پڙتال ڪئي، جن کي ڳوٺاڻن ۽ والدين جي انتظامي ڪاميٽين سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جي فني سهڪار سان منعقد ڪيو، جنهن بعد اسڪول جي سطح تي انهن جا نتيجا ظاهر ڪيا ويا ۽ انهن آيل نتيجن کي سامهون رکي فائونڊيشن ايندڙ سال لاءِ تربيتي حڪمت عمليون جوڙيون آهن.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن